

DOGFENNAU SY'N MYND GYDA'R BIL
Caiff Nodiadau Esboniadol a Memorandwm Esboniadol eu hargraffu ar wahân.

Bil Iaith Arwyddion Prydain (Cymru)

[DRAFFT]

CYNNWYS

Hybu IAP

1 Dyletswydd Gweinidogion Cymru i hybu IAP

Strategaeth genedlaethol a chanllawiau

2 Strategaeth IAP genedlaethol

3 Canllawiau IAP

Cynlluniau IAP cyrff cyhoeddus rhestredig

4 Cynlluniau IAP

Cynghorydd i Weinidogion Cymru

5 Y cynghorydd IAP

Adrodd

6 Adroddiadau gan gyrff cyhoeddus rhestredig

7 Adroddiadau gan Weinidogion Cymru

Cyffredinol

8 Ystyr "corff cyhoeddus rhestredig"

9 Rheoliadau

10 Dod i rym

11 Enw byr

Atodlen 1 – y cynghorydd IAP

Bil Iaith Arwyddion Prydain (Cymru)

[DRAFFT]

Deddf gan Senedd Cymru i hybu'r defnydd o Iaith Arwyddion Prydain yng Nghymru.

Gan ei fod wedi ei basio gan Senedd Cymru ac wedi derbyn cydsyniad Ei Fawrhydi, deddfir fel a ganlyn:

Hybu IAP

1 Dyletswydd Gweinidogion Cymru i hybu IAP

Rhaid i Weinidogion Cymru hybu a hwyluso'r defnydd o Iaith Arwyddion Prydain ("IAP").

Strategaeth genedlaethol a chanllawiau

2 Strategaeth IAP genedlaethol

- Er mwyn cyflawni'r ddyletswydd o dan adran 1, rhaid i Weinidogion Cymru lunio a chyhoeddi strategaeth genedlaethol ("strategaeth IAP") sy'n disgrifio sut y maent yn bwriadu –
 - hybu a hwyluso'r defnydd o IAP wrth arfer eu swyddogaethau;
 - annog cyrff cyhoeddus rhestredig i hybu a hwyluso'r defnydd o IAP wrth arfer eu swyddogaethau (gweler adran 3).
- Rhaid i Weinidogion Cymru –
 - cyhoeddi'r strategaeth IAP o fewn 18 mis sy'n dechrau â'r diwrnod drannoeth y dyddiad y mae'r Ddeddf hon yn cael ei dwyn i rym;
 - adolygu'r strategaeth IAP o leiaf unwaith ym mhob cyfnod o 6 blynedd sy'n dechrau â'r diwrnod ar ôl i'r strategaeth gael ei chyhoeddi gyntaf ac, os ydynt yn ei diwygio, cyhoeddi'r fersiwn ddiwygiedig.
- Rhaid i Weinidogion Cymru –
 - gosod y strategaeth IAP, ac unrhyw fersiwn ddiwygiedig ohoni, gerbron Senedd Cymru, a
 - sicrhau ei bod ar gael yn IAP.
- Cyn cyhoeddi'r strategaeth IAP, ac unrhyw fersiwn ddiwygiedig ohoni, rhaid i Weinidogion Cymru ymgynghori â'r canlynol –
 - y cynghorydd IAP (gweler adran 5), a
 - unrhyw bersonau eraill y maent yn ystyried eu bod yn briodol.

3 Canllawiau IAP

Rhaid i Weinidogion Cymru –

- dyroddi canllawiau i gyrff cyhoeddus rhestredig ynghylch sut y cânt hybu a hwyluso'r defnydd o IAP wrth arfer eu swyddogaethau, a

- (b) sicrhau eu bod ar gael yn IAP.

Cynlluniau IAP cyrff cyhoeddus rhestredig

4 Cynlluniau IAP

- (1) Rhaid i gorff cyhoeddus rhestredig lunio a chyhoeddi cynllun IAP –
 - (a) sy'n disgrifio sut y mae'n bwriadu hybu a hwyluso'r defnydd o IAP wrth arfer ei swyddogaethau;
 - (b) sy'n disgrifio sut y mae'n bwriadu dilyn canllawiau a ddyroddir o dan adran 3, neu'n esbonio pam nad yw'n bwriadu gwneud hynny;
 - (c) sy'n cynnwys unrhyw wybodaeth arall a ragnodir gan Weinidogion Cymru drwy reoliadau.
- (2) Rhaid i'r corff cyhoeddus rhestredig gyhoeddi ei gynllun o fewn 12 mis sy'n dechrau â'r diwrnod ar ôl i'r strategaeth IAP gael ei chyhoeddi yn unol ag adran 2(2)(a).
- (3) Rhaid i'r corff cyhoeddus rhestredig adolygu ei gynllun –
 - (a) os yw'n cael ei gyfarwyddo i wneud hynny gan Weinidogion Cymru;
 - (b) ar ôl i unrhyw fersiwn ddiwygiedig o'r strategaeth IAP gael ei chyhoeddi.
- (4) Rhaid i gyfarwyddyd o dan is-adran 3(a) ddatgan y rhesymau dros roi'r cyfarwyddyd.
- (5) Os yw'r corff cyhoeddus rhestredig yn penderfynu diwygio ei gynllun yn dilyn adolygiad, rhaid iddo gyhoeddi'r fersiwn ddiwygiedig o'r cynllun cyn gynted ag y bo'n rhesymol ymarferol.
- (6) Cyn cyhoeddi ei gynllun neu unrhyw fersiwn ddiwygiedig ohono, rhaid i'r corff cyhoeddus rhestredig ymgynghori ag unrhyw bersonau y mae'n ystyried eu bod yn briodol.
- (7) Rhaid i'r corff cyhoeddus rhestredig anfon unrhyw gynllun a gyhoeddir o dan yr adran hon at Weinidogion Cymru a sicrhau ei fod ar gael yn IAP.

Cynghorydd i Weinidogion Cymru

5 Y cynghorydd IAP

- (1) Rhaid i Weinidogion Cymru benodi person i fod yn gynghorydd IAP iddynt, a phersonau i fod yn aelodau panel i gynorthwyo'r cynghorydd IAP.
- (2) Wrth benodi person yn gynghorydd IAP, rhaid i Weinidogion Cymru fod wedi eu bodloni bod y person a benodir yn gallu cyfathrebu'n effeithiol yn IAP ac yn ei defnyddio.
- (3) Cyn penodi person yn aelod o'r panel, rhaid i Weinidogion Cymru ymgynghori â'r cynghorydd IAP.
- (4) Caiff y cynghorydd IAP –
 - (a) darparu gwybodaeth neu gyngor i Weinidogion Cymru mewn perthynas â'u swyddogaethau o dan y Ddeddf hon;
 - (b) darparu gwybodaeth neu gyngor, gyda chytundeb Gweinidogion Cymru, i unrhyw berson mewn perthynas â hybu a hwyluso'r defnydd o IAP yng Nghymru;

- (c) ymgynghori â'r panel mewn perthynas ag unrhyw wybodaeth neu gyngor sydd i'w ddarparu neu ei ddarparu yn unol â pharagraffau (a) neu (b).
- (5) Caiff y cynghorydd IAP ddarparu'r wybodaeth neu'r cyngor a grybwyllir yn is-adran (4)(a) ohono ei hun neu mewn ymateb i gais a wneir gan Weinidogion Cymru.
- (6) Pan fo'r cynghorydd IAP yn cael cais gan Weinidogion Cymru o dan is-adran (5), rhaid i'r cynghorydd ddarparu'r wybodaeth neu'r cyngor cyn gynted ag y bo'n rhesymol ymarferol.
- (7) Os yw'r cynghorydd IAP yn gofyn i gorff cyhoeddus rhestredig ddarparu gwybodaeth i'r cynghorydd at ddiben arfer unrhyw un neu ragor o swyddogaethau'r cynghorydd, rhaid i'r corff gydymffurfio â'r cais oni bai ei fod yn ystyried y byddai gwneud hynny yn gwrthdaro â'i ddyletswyddau neu'n cael effaith andwyol ar arfer ei swyddogaethau.
- (8) Os yw corff cyhoeddus rhestredig yn penderfynu peidio â chydymffurfio â chais o dan is-adran (7), rhaid iddo esbonio pam i'r cynghorydd IAP yn ysgrifenedig.
- (9) Mae'r Atodlen yn gwneud darpariaeth bellach ynghylch y cynghorydd IAP a'r panel.

Adrodd

6 Adroddiadau gan gyrff cyhoeddus rhestredig

- (1) O fewn 12 mis sy'n dechrau â'r diwrnod ar ôl iddo gyhoeddi ei gynllun IAP o dan adran 4 neu unrhyw fersiwn ddiwygiedig ohono, rhaid i gorff cyhoeddus rhestredig lunio a chyhoeddi adroddiad –
 - (a) sy'n disgrifio'r hyn y mae wedi ei wneud i weithredu'r fersiwn ddiweddaraf o'r cynllun, a
 - (b) os nad yw wedi gweithredu rhywbeth, sy'n esbonio pam nad yw wedi gwneud hynny.
- (2) Rhaid i'r corff cyhoeddus rhestredig anfon unrhyw adroddiad a gyhoeddir o dan yr adran hon at Weinidogion Cymru a sicrhau ei fod ar gael yn IAP.

7 Adroddiadau gan Weinidogion Cymru

- (1) Rhaid i Weinidogion Cymru lunio a chyhoeddi adroddiad sy'n asesu'r cynnydd a wnaed o ran hybu a hwyluso'r defnydd o IAP yn unol â'r Ddeddf hon.
- (2) Rhaid i Weinidogion Cymru –
 - (a) cyhoeddi adroddiad o dan is-adran (1) o leiaf unwaith ym mhob cyfnod o 3 blynedd sy'n dechrau â'r diwrnod ar ôl i'r strategaeth IAP gael ei chyhoeddi gyntaf,
 - (b) gosod yr adroddiad gerbron Senedd Cymru, ac
 - (c) sicrhau bod yr adroddiad ar gael yn IAP.
- (3) At ddiben llunio adroddiad o dan yr adran hon, caiff Gweinidogion Cymru ei gwneud yn ofynnol i gorff cyhoeddus rhestredig ddarparu iddynt unrhyw wybodaeth a bennir ganddynt yn ysgrifenedig.
- (4) Wrth lunio adroddiad o dan yr adran hon, rhaid i Weinidogion Cymru ymgynghori â'r canlynol –
 - (a) y cynghorydd IAP, a

- (b) unrhyw bersonau eraill y maent yn ystyried eu bod yn briodol.

Cyffredinol

8 Ystyr “corff cyhoeddus rhestredig”

- (1) At ddibenion y Ddeddf hon, mae pob un o’r personau a ganlyn yn “corff cyhoeddus rhestredig” –
 - (a) awdurdod lleol;
 - (b) Bwrdd Iechyd Lleol;
 - (c) yr Ymddiriedolaethau GIG a ganlyn –
 - (i) Iechyd Cyhoeddus Cymru;
 - (ii) Felindre;
 - (iii) Ymddiriedolaeth Brifysgol GIG Gwasanaethau Ambiwlans Cymru;
 - (d) yr awdurdodau iechyd arbennig a ganlyn a sefydlwyd o dan adran 22 o Ddeddf y Gwasanaeth Iechyd Gwladol (Cymru) 2006 (p. 42) –
 - (i) Iechyd a Gofal Digidol Cymru;
 - (ii) Addysg a Gwella Iechyd Cymru.
- (2) Caiff Gweinidogion Cymru drwy reoliadau ddiwygio is-adran (1) –
 - (a) drwy ychwanegu awdurdod Cymreig datganoledig,
 - (b) drwy ddileu corff cyhoeddus rhestredig, neu
 - (c) drwy ddiwygio’r disgrifiad o gorff cyhoeddus rhestredig.
- (3) Cyn gwneud rheoliadau sy’n diwygio is-adran (1), rhaid i Weinidogion Cymru ymgynghori â’r canlynol –
 - (a) y cynghorydd IAP;
 - (b) unrhyw bersonau eraill y mae Gweinidogion Cymru yn ystyried eu bod yn briodol.
- (4) Yn is-adran (2)(a), mae i “awdurdod Cymreig datganoledig” yr ystyr a roddir i “devolved Welsh authority” yn adran 157A o Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006 (p. 32).

9 Rheoliadau

- (1) Mae pŵer i wneud rheoliadau o dan y Ddeddf hon –
 - (a) yn arferadwy drwy offeryn statudol Cymreig;
 - (b) yn cynnwys y pŵer i wneud darpariaeth wahanol at ddibenion gwahanol;
 - (c) yn cynnwys y pŵer i wneud darpariaeth ddeilliadol, darpariaeth atodol, darpariaeth ganlyniadol, darpariaeth ddarfodol, darpariaeth drosiannol neu ddarpariaeth arbed.
- (2) Mae rheoliadau o dan adran 8(2) yn ddarostyngedig i weithdrefn gymeradwyo’r Senedd.
- (3) Mae rheoliadau o dan adran 4(1)(c) yn ddarostyngedig i weithdrefn annilysu’r Senedd.

10 Dod i rym

Daw'r Ddeddf hon i rym drannoeth y diwrnod y caiff y Ddeddf hon y Cydsyniad Brenhinol.

11 Enw byr

Caniateir cyfeirio at y Ddeddf hon fel –

- (a) Deddf Iaith Arwyddion Prydain (Cymru) 2026, neu
- (b) the British Sign Language (Wales) Act 2026.

DRAFT

ATODLEN 1
(fel y'i cyflwynir gan adran 5)

Y CYNGHORYDD IAP

Y cynghorydd IAP

- 1 Mae'r person a benodir yn gynghorydd IAP yn dal ei swydd yn unol â thelerau'r penodiad.
- 2 Caiff Gweinidogion Cymru dalu cydnabyddiaeth ariannol, treuliau a lwfansau i'r cynghorydd IAP.
- 3 Caiff Gweinidogion Cymru dalu –
 - (a) pensiynau i'r cynghorydd IAP, neu mewn cysylltiad ag ef;
 - (b) symiau ar gyfer darparu pensiynau neu tuag at ddarparu pensiynau i bersonau sydd wedi bod yn gynghorydd IAP, neu mewn cysylltiad â phersonau o'r fath.
- 4 Caiff Gweinidogion Cymru ddarparu i'r cynghorydd IAP y staff, yr adeiladau, y cyfarpar a'r cyfleusterau eraill y mae Gweinidogion Cymru yn ystyried ei fod neu eu bod yn angenrheidiol ar gyfer arfer swyddogaethau'r cynghorydd IAP.

Y panel

- 5 Mae person a benodir yn aelod o'r panel yn dal ei swydd yn unol â thelerau'r penodiad.
- 6 Caiff Gweinidogion Cymru dalu cydnabyddiaeth ariannol, treuliau a lwfansau i berson a benodir yn aelod o'r panel.